

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Eica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassă de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Merceurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Campiona”, „Ciarcovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Halegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Julia”, „Jiana”, „Lipocana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Forumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercățana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăana”, „Țibleșana”, „Țimișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Un institut de asigurare românesc.

În conferența directorilor băncilor române, pe atunci vre-o 80 la număr, conferință ținută în anul 1901, s'a luat în programul de lucru al institutelor noastre financiare, între altele, și ideea înființării unei bănci de asigurare românești.

De atunci au trecut 7 ani. Numărul băncilor noastre, calculând și filialele lor, s'a duplicat de atunci; capitalul de înființare s'a urcat dela K 9.631,566, cât fusese pe timpul acela la K 13,073,227; iar profitul curat, rezultatul direct al activității lor, care eră de K 1.360,954, arată un spor de K 1.115,996 pentru acelaș interval de timp. Și fiindcă în lipsă aproape totală de alte întreprinderi mai mari românești, cifrele institutelor noastre de bani formează aproape unicul mijloc sigur pentru de a putea constata și controla mersul vieții noastre economice, putem zice cu siguranță că ne-am întărit, ne-am consolidat economiceste atât dela înființarea primului institut de bani, cât și în special între anii 1901—1908 într'un mod, cum poate nici nu am fi sperat cu treizeci și mai bine de ani înainte, când s'a pornit înființarea băncilor. Dar sunt și alte semne vădite de progres pe teren economic. Amintesc aici numai faptul incontestabil, că proprietatea de pământ a celor de neamul nostru crește și câștigă pe zi ce merge în valoare și nu este oare aceasta dovada cea mai sigură de înaintare pentru un popor agricol ca al nostru?

Am amintit acest lucru, deoarece ființa asigurării e în strânsă legătură cu o viață economică dezvoltată. Într'adevăr, datele sta-

tistice ne învață, că din ce o țară e mai bogată și are prin urmare spiritul de prevedere, ideea fundamentală a ori-cărui soi de asigurare mai dezvoltat, cu atât afacerile de asigurare iau o estensiune mai mare. În punctul acesta Anglia și Statele-Unite stau în fruntea celorlalte țări.

Va să zică condițiunile în cari se află de prezent viața noastră materială sunt favorabile pentru crearea unui institut de felul acesta, dovadă și multele asigurări, ce avem contractate la bănci străine, cari înfloresc și se îngrășe pe spatele noastre.

Și cu toate acestea, ideea înființării unei bănci de asigurare până astăzi nu s'a realizat încă, ba ce e mai mult și discuțiile, ce s'au pornit în câteva rânduri pe tema aceasta, au cam rămas discuții neisprăvite.

În vremea aceasta însă băncile străine se incuibă tot mai mult în sânul nostru, agențiile lor se înmulțesc văzând cu ochii, câștigând tot mai mulți aderenți, tot mai mare sprijin din partea publicului nostru; și aici e bine să nu uităm un lucru: contractele de asigurare și cu deosebire cele asupra vieții nu se fac ca cele mai multe din operațiunile institutelor de credit, împrumuturile, pe termen scurt, pe 3—6 luni: polițele de asigurare asupra vieții sunt tot atâtea contracte, cari leagă pe contrahent pe mulți ani, uneori pe toată viața cu banca de asigurare respectivă. Desfacerea contractului, răscumpărarea înainte de vreme, se poate face numai după un timp anumit (de obicei 3 ani) dela întrarea în vigoare a asigurării și totdeauna în defavorul clientului, care în cazul acesta nu primește ca îndemnizare nici jumătate din suma premiilor plă-

tite. Asigurații asupra vieții au deci interes să rămână la societatea cu care au încheiat contractul din capul locului.

Legătura dintre publicul român și institutele străine devine deci din ce în ce mai strânsă, așa încât la persoanele cari au deja contractate asigurări asupra vieții, presupunând că s'ar putea pune la cale fundarea unui institut cu capital românesc, la sprijinul acestor persoane abia s'ar putea conta, căci numai puține cazuri se vor afla ca o persoană deja asigurată să fie dispusă și în stare a se asigura și la societatea cea nouă.

Vedem deci că nu e conștient, ca realizarea acestei idei să se trăgăneze prea mult, căci cu cât institutul de asigurare s'ar înființa mai târziu, cu atâta clienții ar fi la început mai puțini și șansele de reușită mai mici. Acest neajuns s'ar contrabalansa ce e drept, în parte, prin împrejurarea că generațiile de familii tinere, cari dau cel mai însemnat contingent la asigurările asupra vieții, se înmulțesc și se perondează mereu.

După toate acestea trebuie să salutăm deci cu bucurie ideea din nou suleată de „Revista Economică” în urma celor petrecute în sânul direcțiunii societății de asigurare „Transilvania” din Sibiu, pentru înființarea unei bănci românești, *curat românești*, de asigurare. Fundarea acesteia e fără îndoială mai complicată decât aceea a unui institut de credit. Conducerea băncii, organizarea agenturilor și achiziția afacerilor reclamă cunoștințe speciale, și o praxă îndelungată, — cu toate acestea avem convingerea că toate greutățile începutului vor putea fi învinse, dacă vom pune orice interes personal și familiar la o parte și cu toții vom pune umăr la umăr, dând astfel o probă de adevărată solidaritate economică, care trebuie să fie baza nizuințelor noastre în întreprinderea aceasta de mare importanță pentru noi.

Operațiunile de asigurare prezintă întotdeauna un rizic, care nu se poate prevedea și calcula cu o siguranță absolută și e deci neapărat de lipsă ca societățile de felul acesta să dispună de un capital mai mare, de fonduri mai însemnate și sigure plasate, ca să poată corăspunde cu adevărat scopului pentru care au fost înființate. Legislațiunea, condusă de acest principiu, a normat mărimea capitalului social și plasarea fondului de premii. Astfel, după legea comercială ungară, capitalul de înființare trebuie să fie de cel puțin K 200,000 pentru fiecare ram de asigurare. Banca de care e vorba va trebui să se ocupe deocamdată cu

cel puțin doi rami de operațiuni: asigurări contra focului și asigurări asupra vieții; așadară capitalul social ar trebui să atingă după lege suma de cel puțin K 400,000. Praxa a dovedit însă, că suma aceasta nu e suficientă ca o societate să poată prospera. Aceasta se rentează numai cu capital mare, căci din ce o bancă va avea mai multe cazuri de asigurare (asigurări asupra vieții) și din ce obiectele asigurate (asigurări contra tocului) sunt mai împrăștiate în mai multe comune, părți de țară, sau chiar state, cu atât rizicul pentru bancă e relativ mai mic și respective va fi suportat mai ușor. Astfel fiind, noi credem că ar fi lipsă de 3—4 ori atâta capital cât prescrie legea comercială, adică K 1.200,000—1.500,000, ca să se poată pune o bază largă și sigură acestei întreprinderi atât de necesară pentru trebuințele poporului nostru.

Se impune deci, ca chestia aceasta să se discute de cu vreme și pe larg; să-și dea părerea toți oamenii competenți, să se între în amănunte, cu un cuvânt să se studieze afacerile de asigurare în legătură cu relațiunile noastre din toate punctele de vedere. Și fiindcă s'ar reclama o sumă atât de însemnată ca să se poată duce la bun sfârșit opera începută, va fi indispensabil ca tot ce face parte din viața noastră economică și culturală: totalitatea băncilor, forurile bisericesti de ambele confesiuni, puținii noștri capitaliști, deputații dietali, etc., să sprijinească și respective să ia parte activă la înființare prin subscrierea de acții. Căci numai atunci, dacă toate băncile și ambele biserici ar sprijini și ar sprijini *exclusiv* noul institut, numai atunci reușita acestei mari întreprinderi naționale ar fi deajuns asigurată.

S'a tot zis, li s'a tot băgat vină băncilor noastre, și cu drept cuvânt, că prea sunt exclusiviste, că prea merg toate după un calapod, că prea se ocupă toate cu unul și acelaș lucru: cu primirea de depuneri spre fructificare și cu acordarea de împrumuturi, — iată acuma un nou teren de muncă, neexploatat până acuma de lumea noastră financiară și asupra căruia e bine să ne concentrăm acuma toată atențiunea.

Baza cea largă pe care am propune noi înființarea institutului de asigurare — totalitatea băncilor și ambele biserici să fie acționare — ar ridică nimbul moral al institutului afară din samă și i-ar asigura un frumos viitor. Iar sprijinul acesta pe care s'ar putea răzimi noua bancă e foarte necesar, mai ales la noi în țară, unde afacerile de asigurare, în urma concurenței mari

și nu totdeauna loiale, sunt cam discreditate în ochii publicului.

În felul acesta ne închipuim noi banca proiectată.

Dacă ideea aceasta se va contopi încă cu aceea a băncii culturale atât de mult discutată — cu atât mai bine. Atunci toți contrarii băncii culturale sunt dezarmați și — așa credem cel puțin — din contrari vor deveni cei mai aprigi colaboratori. Ar fi într'adevăr cea mai fericită soluțiune.

Nu avem de gând să intrăm de astădată în amănunte. Scopul acestor șire e numai a reaminti în liniamente generale o idee, care s'a mai discutat de altcum, dar — după a noastră părere — nu în deajuns. Am dori deci ca la această discuție să ia parte cât mai mulți factori hotărâtori, cât mai multe păreri, ca să ne dumerim odată pe deplin.

Iar dacă vom fi în stare să punem baza acestui soi de întreprindere, neexistent încă la noi, pentru cari însă suntem atât de mult tributari străinilor, ne vom desface încă pentru o bună parte de jugul economic străin și vom da dovezi, că există în noi nu numai vitalitatea națională, ci și cea economică.

(Brad)

Emanoil Comșa.

Insemnătatea expozițiilor, îndeosebi a celor economice.

Odinioară expozițiile, în forma lor actuală, nu erau cunoscute. În timpuri anterioare se țineau târguri sau bălciuri celebre, ca cele dela Nișni-Novgorod și Lipsca, cari mai există și acum. Chiar și astăzi târgurile sunt un fel de expoziții, create prin necesitatea împrejurărilor și prin urmare de un folos netăgăduit pentru toți cei ce și duc marfa spre vânzare, ca și pentru cumpărători.

Astfel se prezintă s. e. un *târg mare de țară*. În el vedem tot felul de vite, transportate adesea din mari depărtări: boi, vaci, junci, juninci, viței. De altă parte vedem bivoli și bivolițe, în alt loc vedem cai fel și fel, în alt loc oi și capre, și iarăși în alt loc râmători, etc.

În *piața de cereale* vedem: grâu, săcară, orz, ovăs, cucuruz, cartofi, fasole, mazăre ș. a.

În *piața legumilor și poamelor* sunt duse spre vânzare tot felul de legume și poame din țară, unele și din străinătate.

În *piața hainelor* se găsesc expuse spre vânzare tot felul de haine; iar în a încălțămintelor fel și fel de încălțăminte. Și tot așa e și cu celelalte nenumărate articole trebuincioase în economia casei și a câmpului, în industrie și la meserii.

Ce alta sunt s. e., dacă nu un fel de expoziții, și diferitele hale sau magazine de vânzare, diferitele bolte sau prăvălii: cu articole de hrană, de îmbrăcăminte, de încălțăminte, de vase, unelte, mașini, cărți, mobile, lucruri de artă ș. a.

Și totuși nici târgurile de săptămână și de țară, nici magazinele, nici prăvăliile nu sunt expoziții.

În aceste se prezintă spre *vânzare* tot felul de marfă: mai bună și mai slabă, vite de soiuri alese, bine îngrijite, și vite de soiuri proaste. Cu un cuvânt: la târg se duce totul, bun și rău, adesea foarte rău.

Scopul expozițiilor este însă a aduna și prezenta tot ce este mai bun, mai superior, mai de valoare privitor la un anume ram sau la mai mulți rami de activitate omenească. Astfel scopul expozițiilor nu este de fapt vânzarea și cumpărarea — cu toate că și în astfel de cazuri se fac vânzări și cumpărări — ci scopul lor cel adevărat este să fie un fel de *școală* pentru obște, care văzând ce e mai bun și folositor, să se îndemne a face și ea asemenea, urnind, întind și încurajând astfel mersul spre cultură și progres.

Iată pentru ce expozițiile au ajuns să aibă în timpul de față un rol foarte important în viața statelor și popoarelor. Iată pentru ce ele se aranjează an de an, când ici când colo, în orașe și chiar și în sate.

În Franca expozițiile universale, adică acelea, cari cuprind obiecte și produse ale întregii activități omenești, au devenit o instituție periodică, care se repetă exact la 11 ani.

Austria a aranjat numai o expoziție universală în 1873. Ungaria a aranjat cea mai mare expoziție a sa, expoziția milenară, în deceniul trecut; iar România expoziția generală din 1906. Noi Românii din Ungaria am aranjat cea mai mare expoziție la Sibiu în 1881, care s'a distins mai ales prin colecția bogată a produselor industriei de casă.

Expozițiile universale pretutindeni s'au încheiat cu deficit material. Și aceasta e una din cauzele principale că ele se aranjează rar și numai de către statele cele mai civilizate. Nici chiar aceste nu riscă toate măcar o expoziție universală, cum s'a întâmplat s. e. cu Germania, care n'a ținut până acum nici o singură astfel de expoziție.

Pe cât de rare sunt expozițiile universale, pe atât de număroase și varii sunt expozițiile *naționale*, și *regnicolare*, și peste tot expozițiile *parțiale*, cari se restrâng la expunerea de produse privitoare la o anume ramură de activitate omenească.

Astfel de expoziții costă mai puțin, sunt mai accesibile pentru mulțimea pe care o privește și totodată aveau instructive și folositoare.

Instructive și folositoare în felul lor sunt expozițiile artistice, în cari se expun lucrări de artă: pictură, sculptură, arhitectură.

Instructive și de mare folos sunt expozițiile de motori, mașini și unelte trebuincioase în agricultură, în industrie și la meserii.

Indispensabile au devenit însă pretutindeni și mai ales la noi expozițiile agricole și de obiecte ale industriei de casă sau, înșirându-le mai amănunțit, următoarele:

1. expozițiile de vite;
2. expozițiile de poame, struguri și derivatele lor;
3. expozițiile de legumi;
4. expozițiile de cereale și tot felul de produse și semințe agricole;
5. expozițiile de stupărit;
6. expozițiile de obiecte ale industriei de casă;
7. expozițiile de mașini și unelte sgricole;
8. expozițiile de copii ș. a.

Scopul expozițiilor de vite este mai ales de a urni și încuraja adevărata propășire în economia vitelor, de a crește vite cari intrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Tot așa se urmărește și prin expozițiile de oi urnirea și încurajarea culturii oilor mari, cărnose, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire, moale și lungă deasemenea cultura oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă, între cari se disting oile de rassa țigăie și stogoșe

Expozițiile de poame, struguri și derivatele lor, cum și expozițiile de legumi au de scop urnirea și încurajarea culturii pomilor, strugurilor și legumilor de soiu ales, împreună cu derivatele lor.

Acelaș scop bun și folositor se are în vedere și prin expozițiile de cereale și tot felul de semințe și alte produse agricole.

Expozițiile de stupărit, cuprinzând coșnițe, faguri, miere, unelte și mașini întrebunțate în acest ram economic, au de scop încurajarea stupăritului sistematic.

Expozițiile de mașini și unelte agricole au de scop încurajarea sătenilor pentru a introduce cu un ceas mai de timpuriu mașinile și uneltele cele mai de seamă în plugăria rațională, reclamată tot mai cu tărie de împrejurările grele prin cari trecem.

Expozițiile de obiecte ale industriei de casă țin-tesc la ridicarea acestei industrii, odinioară atât de înfloritoare la noi, iar acum pretutindeni în decadentă și în multe locuri în stingere.

Expozițiile de copii țin-tesc și ele ajungerea unor scopuri din cele mai nobile și salutare: creșterea unei generații robuste, scăderea mortalității, perfecționarea educației fizice și morale a neamului, etc.

Toate expozițiile aceste urmăresc prin urmare scopuri bune și folositoare. Și ele sunt mijloace neapărat trebuincioase la ajungerea scopurilor amintite.

Trebue să vază numai origișine o expoziție de aceste, bine întocmită, cu reprezentanți aleși unul ca unul, să audă învățăturile și concluziunile ce se trag în astfel de ocazii, de altă parte să vază mulțămirea celor premiați, indemnul și hotărîrea tuturor spre mai bine și se va convinge că expozițiile sunt mijloace puternice pentru progres.

*

După aceste credem că nu va fi de prisos să spunem cine aranjează la noi asemenea expoziții.

Fiecare comitat avându-și Reuniunea sa economică oficială, aceste reuniuni aranjează de obicei expozițiile agricole, sprijinite nu arareori și de ministerul de agricultură. Afară de aceste mai sunt și alte asociații cari lucrează în direcția arătată, prin expoziții.

Noi Românii încă n'am rămas cu totul străini de urnirea progresului economic prin expoziții.

„Asociațiunea“ a aranjat până acum 3 expoziții mai mari cu caracter economic. Una în 1862 în Brașov, alta, despre care am mai amintit, la 1881 în Sibiu și expoziția din 1905. Unele din despărțămintele Asociațiunii au aranjat și ele, rânduri-rânduri, câte o expoziție de industrie de casă, iar desp. „Zernești“ o expoziție de vite.

Miei expoziții, mai ales din obiecte ale industriei de casă, au aranjat unele din reuniunile noastre de femei, ca cea din Sibiu, Deva și Șimleu.

Dar expoziții sistematice agricole a ținut la noi numai „Reuniunea română de agricultură din comi-

tatul Sibiului“, care a aranjat în timp de 20 de ani 18 expoziții de vite, 4 expoziții de poame, o expoziție mai mare, în 1902, din obiecte ale industriei textile și din obiecte confecționate de meseriașii noștri și 2 expoziții de copii.

Această harnică reuniune va urmă, suntem siguri, și pe viitor calea apucată și parcursă până acum în scopul expozițiilor. Dar ea operând numai în granițele unui comitat. ce ne facem în celelalte comitate cu porozițiune românească?

Ne putem ajuta foarte bine și în celelalte comitate.

„Asociațiunea“ în puterea statutelor sale este îndreptățită a aranja expoziții. Despărțămintele cari au aranjat deja expoziții din obiecte ale industriei noastre de casă, și despărțământul Zernești care a aranjat o expoziție de vite, ne servesc drept exemple vii, că în cadrele „Asociațiunii“ se pot aranja și trebuie aranjate expoziții pretutindeni.

Dacă fiecare despărțământ ar aranja numai câte o expoziție, fie de vite, fie de poame, ori de obiecte ale industriei de casă, sau de copii, — an de an s'ar putea pune vr'o 50 de expoziții în serviciul înaintării noastre.

Să sperăm că aceia cărora le este incredințată soarta despărțământelor „Asociațiunii“ vor face uz și de expozițiile economice, ca de un mijloc puternic pentru urnirea, încurajarea, și asigurarea adevăratei propășiri a poporului nostru.

Explicarea novejii legii execuționale.

(Continuare).

Trecând acum în detail la legea execuțională avem de remarcat următoarele:

La §. 2 a novejii execuționale.

Acest §. stabilește ce se poate și ce nu se poate sequestră. Judecătorul în multe cazuri va avea să se pronunțe, dacă anumite obiecte sunt a se conzideră ca sequestrabile sau ba?

Conform punctului 1 sunt libere de execuție și acele obiecte pentru serviciul divin, cari se află în proprietate privată, ceace după legea veche nu eră.

La punct 2. După legea veche se puteau cuprinde și cadrele (ramele) icoanelor, sub ori-ce împrejurări, după novelă execuțională însă numai așa dacă se pot desface fără vătămarea icoanei.

La punct 3. Acest punct e a se interpretă așa, că nu se pot cuprinde numai acele orduri și distincții, cari le-a primit sau executul, sau membrii familiei sale, nu sunt însă scutite de execuție colecții de orduri, cari eventual pot reprezentă o valoare mare.

La punct 4. La acest punct se naște întrebarea, ce sunt a se înțelege sub oficii private? După părerea mai multora, oficii private contemplate în acest punct sunt acelea, cari se înființează pentru interesul personal al altora și cari nu au scopul de câștig, cum sunt cancelariile școlare susținute de privați sau societăți. Din contră bunăoară hâncile nu se pot conzideră de oficii private.

La punct 5. Scutite de execuție sunt de ex.: diferitele uniforme, apoi hainele obicuinute ale chauffeuriilor de automobile etc. Dintre hainele *prescise* ale

preoților sunt scutite acelea, cari sunt trebuincioase pentru îndeplinirea funcției lor. Aceasta nu înseamnă însă, că dacă vre-un preot are mai multe rânduri de îmbrăcăminte să fie toate scutite, ci scutirea se înțelege așa, că din fiecare fel de îmbrăcăminte să-i rămână executului unul.

La punct 6. Conform ordinațiunii ministrului de justiție Nr. 27602 din Februarie 1884, dintre caili ofițerești sunt a se conșidera, ca „*trebuincioși pentru serviciu*” atâția pentru câți primește competența de alimentare.

La punct 7. Acest punct din nou deschide ușa la diferite interpretări. E vorba, că uneltele și obiectele artificiale trebuincioase pentru îndeplinirea chemării oficialilor publici și privați, profesori, medici etc. nu se pot sequestră. Prin urmare judecătoria, pentruca să constate cari obiecte sunt neapărat trebuincioase și cari nu, va trebui să aplice experți.

Așa d. ex. mobilele din odaia de ordinațiune a unui medic, apoi mobilierul atelierelor de pictori încă vor fi scutite de execuție. Nu sunt scutite de execuție d. ex. cadrele și icoanele gata ale unui pictor.

La punct 8. Scutirea de execuție se estinde numai asupra medicamentelor în înțeles restrâns, deci nu vor fi scutite de execuție acele preparate, cari nu se țin de medicamente, cum sunt diferitele săpunuri, parfumuri, etc.

Nu vor fi scutite de execuție mobilele, cari nu sunt neapărat de lipsă, d. ex: cassa de registrare americană.

Dreptul real de apotecă, adică dreptul legat de loc se poate cuprinde, până când dreptul personal nu; la acest din urmă se poate cuprinde numai uzufructul apotecei.

La punct 9. Conform motivării legii execuționale acest punct s'a luat numai din punct de vedere al interesului public. Nu vor fi scutite de execuție deci mobilele și obiectele de lux întrebuințate în sanatorii mai ales în locurile de distracție, deoarece acestea nu sunt trebuincioase pentru spitaluri.

La punct 10. Acest punct a format obiect de discuție atât în parlament, cât și în ziaristică. E foarte greu anume a determina, cari îmbrăcăminte și rufe etc să fie neapărat trebuincioase pentru execut și familia lui?

Novela execuțională nu fixează dacă la hotărârea că vre'un obiect e scutit de execuție sau ba, e a se lua în conșiderare poziția socială a executului sau nu? Legea execuțională după cum se spune s'a adus în interesul omului sărac, a proletarului, deci în această lege nu ar fi iertat să se vâre neegalitatea. Deci chiar de lucrurile folositoare, dar cari nu sunt neapărat de lipsă se pot cuprinde. La servisirii pentru masă sunt a se scuti de execuții numai acele obiecte (linguri, furculițe, cuțite etc.) cari sunt trebuincioase pentru execut și familia lui, nu însă și acelea cari sunt destinate pentru oaspeți, — din aceasta apoi reiese, că de multe ori se dărăburesc servisirii, cari numai complete au valoare.

La punct 16. Prin care i-se lasă executului banii trebuincioși pentru plata cuartirului pe un an. Dispoziția aceasta nu are nici un rost, căci prin nimic nu e garantat că executul cu banii lăsați își va plăti în faptă cuartirul.

D. Rațiu.

(Se continuă).

Cronică economică.

100,000 pentru Săcui. — Memento.

Copiii vecinic desmierdați și totuși nicidecum săpărați ai tuturor guvernelor ungare, *Săcuii*, s'au împărțit iarăș de un favor însemnat din visteria țării. Precum anunță zierele din capitală ministrul de agricultură le-a asemnat prin exozitura ministerială, ce funcționează în permanență în Săcuime, K 100,000, în scop ca cu acești bani să se cumpere în ținuturile unde este mare lipsă de nutreț juninci și vaci de prăsilă, cari apoi să se vândă pe lângă anumite favoruri la plată în alte ținuturi săcuiești, unde se află nutreț de ajuns.

În modul acesta ministrul voiește deoparte să împiedece ca săcuii lipsiți de nutreț să-și vândă vitele pe prețuri de nimica și astfel economia de vite a acelor ținuturi să stagneze în viitor poate ani întregi, iar de altă parte ocrotește după posibilitate și interesele economilor vânzători oferindu-le prețuri mai bune.

Dispoziția „umană” a ministrului, precum ne asigură zierele maghiare a produs în cercurile micilor economi săcui bucurie și mulțămire generală. O credem. Câte ținuturi cu populație românească n'ar avea însă lipsă, poate în măsură mult mai mare decât Săcuii de ocrotirea guvernului, de a căruia umanitate însă le este dat să aibă parte numai „copiilor vecinic desmierdați, dar nici când sătui”!

O știre puțin îmbucurătoare în legătură cu conducătorii de odinioară ai unui institut de bani de al nostru din părțile bănățene ne-au adus în zilele trecute zierele străine în rubrica lor judiciară. Este vorba de foștii membrii din direcțiunea și comitetul de supraveghiere al „*Chișodanei*” din Chișoda, asupra căroră s'a pronunțat de curând forurile judecătorești în a doua instanță aducând verdict condamnător.

„*Chișodana*” s'a fondat la 1891 ca reuniune de păstrare și ajutorare și s'a transformat la 1895 în societate pe acții cu capital soc. de K 47.000. Direcțiunea și comitetul de supraveghiere, compuse tot din oameni simpli, fără multă carte, — cum ne spune „M. P.” — au condus(?) resp. controlat(?) atât de bine institutul lor încât în 1902 a trebuit să se ceară deschiderea concursului asupra averii societății.

Invinuiți cu păgubirea intenționată a institutului și purtarea falsă a registrelor toți membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere au ajuns pe banca acuzaților. S'a constatat că zeloasele căpetenii ale „*Chișodanei*” pentru a-și asigura câștiguri materiale nedrepte și-au votat parte sie-și, parte prietinelor lor împrumuturi fără nici o bază reală, pe cambii cu o singură subscriere; la scadență cametele le adăugau simplu la capital, puținele cambii cu giranți le-au lăsat cu intențiune neprotestate și preste tot n'au făcut nici un fel de dispoziții pentru încassarea pretenziunilor pendente, păgubind prin aceste și alte manipulații de felul acesta societatea cu aproape K 23,000.

Pe baza acestora tribunalul din Timișoara a judecat pentru manipularia infidelă a averii societății pe directorul executiv *Paul Ivi*, la 3 luni închisoare; pe membrii: *Paul Vlajicu*, *Efta Cionca*, *Ioan Negri*, *Iosif Voina* și *Petru Moldovan* la câte 14 zile închisoare; mai departe pentru delictul falimentului culpabil pe *Iosif Elliu*, *Nic. Pascu* și *Ilie Rotariu* la câte 3 zile închisoare; iar pe *Nicolae Fîru sen.* l-a absolvat. Sentința tribunalului a fost acum aprobată în întregime de Tabla reg. din Timișoara.

Nu bucurosi dăm știrea aceasta despre isprăvile și soarta foștilor conducători ai „Chișodanei”; socotim însă că nu este rău să vadă și publicul nostru cetitor, unde duce administrația prea patriarhală și controlul prea lax și să fie cazul „Chișodanei” un memento pentru acele institute de bani, unde eventual ar fi început a se incuibă rele, ca cele cari au dus „Chișodana” și pe conducătorii sei la ruină.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Septembrie 1908.

În Berlin s'au ridicat de medio sume mari din bonurile disponibile la Banca imperială și s'a oferit mult material de schimb în piață, care a cauzat urcarea discontului particular pentru a scădea dela $3\frac{5}{8}\%$ la $3\frac{3}{8}\%$, apoi la $3\frac{3}{8}\%$. Fiindcă în anul acesta sărbătorile israelite cad în săptămâna ultimă a lunii crt., au început deja pregătirile pentru regulările de ultimo și de cvartal.

Cererile pieții interne au fost cu mult mai mici decât la aceiaș perioadă din anul trecut. Comerțul stagnează cu totul pentru că lipsește oferta din afară, iar discontul devine tot mai încordat.

Escontul la centrala din Budapesta a Băncii Austro-Ungare a fost în 14 și 15 crt. de 8 milioane față de 14 milioane scadente. Discontul particular s'a urcat în Viena la $3\frac{7}{8}\%$.

AGRICULTURA.

Producțiunea universală de cereale.

III. Statele cari exportează cereale.

1. Ungaria (cu Croația și Slavonia). Recolta acestui an este evaluată astfel:

Grâu	39.456,200	mil. măji metrice
Săcară	12.035,600	" " "
Orz	12.227,700	" " "
Ovăș	10.262,500	" " "
Cucuruz	38.573,500	" " "
Cartofi	36.140,800	" " "

Se va putea exporta aproximativ:

Grâu	12—13	mil. măji metrice
Săcară	3—4	" " "
Orz	2—3	" " "
Ovăș	1·5—2·2	" " "
Cucuruz	0·5—1	" " "

2. Bosnia și Herțegovina vor produce aproximativ:

Grâu	666,000	măji metrice
Săcară	72,000	" "
Orz	479,000	" "
Ovăș	431,000	" "
Cucuruz	1.968,000	" "

Va putea să exporteze în total, mai ales din cucuruz, grâu și ovăș, circa 1 milion măji metrice.

3. Rusia (europeană și asiatică) a produs aproximativ:

Grâu	130—140	mil. măji metrice
Săcară	175—180	" " "
Orz	106	" " "

Ovăș	163	mil. măji metrice
Cucuruz	16	" " "

Va exporta circa:

Grâu	20—25	mil. măji metrice
Săcară	5—6	" " "
Orz	28—30	" " "
Ovăș	10—15	" " "
Cucuruz	5—6	" " "

4. România a produs circa:

Grâu	13·86	mil. măji metrice
Săcară	0·82	" " "
Orz	3·10	" " "
Ovăș	3·40	" " "
Cucuruz	25·50	" " "

Va exporta circa:

Grâu	4—5	mil. măji metrice
Săcară	0·1—0·2	" " "
Orz	0·7—0·8	" " "
Ovăș	1·40—1·60	" " "
Cucuruz	6—7	" " "

5. Bulgaria și Rumelia orientală au produs aproximativ:

Grâu	12—13	mil. măji metrice
Săcară	2·4	" " "
Orz	3	" " "
Ovăș	1·5	" " "
Cucuruz	3·8	" " "

Vor exporta aproximativ:

Grâu	4·00—5	mil. măji metrice
Săcară	0·30—0·40	" " "
Orz	0·40—0·50	" " "
Ovăș	0·20—0·30	" " "
Cucuruz	0·60—0·80	" " "

6. Serbia a produs aproximativ:

Grâu	3·70	mil. măji metrice
Săcară	0·25	" " "
Orz	1·20	" " "
Ovăș	0·60	" " "
Cucuruz	7·20	" " "

Va exporta aproximativ:

Grâu	1.000,000	măji metrice
Săcară	20,000	" "
Orz	400,000	" "
Ovăș	100,000	" "
Cucuruz	1.200,000	" "

7. Turcia (europeană și asiatică). Recolta aproximativă este:

Grâu	16—19	mil. măji metrice
Săcară	4—5	" " "
Orz	9—10	" " "
Ovăș	3·50—4·50	" " "
Cucuruz	11·50—13—	" " "

Va exporta circa:

Grâu	500,000	măji metrice
Săcară	300,000	" "
Orz	1.500,000	" "
Ovăș	200,000	" "
Cucuruz	300,000	" "

8. India orientală a exportat în 1907—1908 în total 8.804.590 măji metrice de cereale; în anul 1908—1909 însă, după toate prevederile, nu va avea de exportat ci poate, va trebui chiar să importeze.

9. Statele-Unite ale Americii au aproximativ următoarea recoltă:

Grâu	185—190 50 mil. măji metrice
Săcară	8·30 " " "
Orz	40— " " "
Ovăș	164— " " "
Cucuruz	710— " " "

Vor exportă aproximativ:

Grâu	73—74 mil. măji metrice
Cucuruz	50 " " "

10. Canada va avea aproximativ:

Grâu	33—35—38 mil. măji metrice
Săcară	0·80 " " "
Orz	12—15 " " "
Ovăș	36—40 " " "
Cucuruz	16—17 " " "

Va exportă aproximativ:

Grâu	15—16 mil. măji metrice
Săcară	0·20—0·30 " " "
Orz	2—4 " " "
Ovăș	6—8 " " "
Cucuruz	2—3 " " "

11. Argentina. Producțiunea este evaluată astfel:

Grâu	52·90 mil. măji metrice
Ovăș	5·79 " " "
Cucuruz	34·56 " " "

Va exportă aproximativ:

Grâu	32·50 mil. măji metrice
Ovăș	1·50 " " "
Cucuruz	10·70 " " "

12. Chile. Producțiunea este evaluată astfel:

Grâu	5·50—6·30 mil. măji metrice
Orz	1·05 " " "
Cucuruz	5·60 " " "

Va exportă aproximativ:

Grâu	1.150,000 măji metrice
Orz	300,000 " "
Cucuruz	1.000,000 " "

13. Uruguay va avea aproximativ:

Grâu	3.000,000 măji metrice
Orz	12,000 " "
Ovăș	1,500 " "
Cucuruz	2.500,000 " "

din cari abia va putea să exporteze câteva sute de mii măji metrice.

14. Australia va produce aproximativ 14 mil. măji metrice cereale, din cari va putea să exporteze vr'o 4 mil. măji metrice.

15. Algeria. Producțiunea este evaluată aproximativ astfel:

Grâu	6·5—7 mil. măji metrice
Orz	7·2—7·6 " " "
Ovăș	1—1·3 " " "
Cucuruz	—10 " " "

Va putea să exporteze aproximativ:

Grâu	500,000 măji metrice
Orz	200,000 " "
Ovăș	400,000 " "

16. Tripolis va produce aproximativ:

Grâu	1— mil. măji metrice
Orz	1·50 " " "
Ovăș	—10 " " "

In acest an nu are de unde să exporteze.

17. Tunis va produce aproximativ:

Grâu	1·80 mil. măji metrice
Orz	1·60 " " "
Ovăș	0·40 " " "
Cucuruz	0·05 " " "

Producțiunea actuală nu e de ajuns și va trebui să importeze.

18. Mexico a produs aproximativ:

Grâu	5— mil. măji metrice
Săcară	—40 " " "
Orz	3— " " "
Ovăș	2— " " "
Cucuruz	26— " " "

Mexico abia are de ajuns cu produsele și nu va putea să exporteze.

19. Japonia a produs circa:

Grâu	6·50 mil. măji metrice
Săcară	9— " " "
Orz	11— " " "

Japonia nu are cereale de exportat.

20. Coloniile engleze din Africa de sud au avut în total în anul trecut:

Grâu	500,000 măji metrice
Săcară	80,000 " "
Orz	166,000 " "
Ovăș	400,000 " "
Cucuruz	200,000 " "

Aceste colonii n'au cereale de exportat.

ÎNVAȚĂMÂNT.

Școala gr. cat. pentru învățaceii de meserii și negustorie din Blaj.

Conform *Raportului* despre institutele de învățământ gr. cat. din Blaj prelegerile la școala de meserii pentru an. școl. 1907—8 s'au început în 13 Sept. 1907. Au fost înscriși 61 elevi, din cari au rămas până la finea anului 13 în clasa pregătitoare, 17 în cl. I, 19 în cl. II, 5 cl. III, 7 numai la desemn, în total 55, 4 au dezertat și 2 au fost eliberați. După religiuie au fost 47 gr. cat., 12 gr. or., 2 ev. ref. După naționalitate 60 români, 1 maghiar. Au învățat: 3 la comerț, 9 măsuritul, 13 croitoria, 16 pantofăria, 6 cojocăria, 1 franzelăria, 3 mecanica, 2 compactoria, 2 tipografla, 2 zidăritul, 3 făurăritul.

Prelegerile s'au ținut Luniă, Mercurea, Vinerea dela 6—8 ore d. a. și Dumineca dela 1—5.

Taxe nu se încasează dela elevi și dela măestri. Toate lipsele și-le acoperă școala din contribuiriile marinimoase și din micile cruțări din an în an.

Director al școalei a fost dl *Silvestru Nestor*, profesor. Învățător a fost d-l *Nicolau Pop*, profesor preparandial, care a propus toate obiectele de învățământ împreună și religiuie în 7 ore pe săptămână. D-l *Flaviu C. Domșa*, profesor de desemn, a propus elevilor desemnul în 3 ore pe săptămână.

Examenul s'a ținut în 16 lunie a. c.

Inscrierile pentru anul școl. 1908/9 s'au făcut în 6, 7, 9 și 11 Sept. n. a. c.

*

Ceeace se face în această privință în Blaj, ar trebui să se facă și în alte centre ca: Sibiuul, Brașovul, Clujul, Caransebeșul, Lugojul, Oradea-mare, Gherla ș. a.

Precum știm, școală românească pentru elevii dela meserii mai avem numai în Săliște.

CRONICA.

Curs pentru afaceri de asigurare. Ca în toți anii, așa și în iarna anului curent se va ține la *Academia comercială din Budapesta un curs pentru afaceri de asigurare*. Programul prelegerilor este: *Technica asigurărilor* 3 oare la săpt.; *Analiză matematică* (pregătire pentru calculații de asigurări) 2 oare la săpt. și *Calculații de asigurări asupra vieții* 4 oare la săpt. Prelegerile le țin 2 profesori dela academie și un funcționar superior dela cea mai mare bancă de asigurare din capitală.

Prelegerile se țin dela oarele 8—9 a. m. și 5—7 seara ca să le poată cerceta și funcționarii de bancă. Anunțări primește Direcțiunea Academiei comerciale.

Ar fi de dorit ca în vederea planului de a se fonda un institut românesc de asigurare să se anunțe cât mai mulți Români la cercetarea acestor cursuri, putând face în timpul liber de peste zi totodată praxă la vre-o bancă de asigurare din capitală ca voluntari.

27 $\frac{1}{2}$ % dividendă la o bancă românească?
„Monitorul însoțirilor de credit” („Orsz. központi Hitelszövetkezeti Értesítő”) în numărul său 14 dela 1 August a. c. relevază pe baza raportului anual al Camerei comerciale și industriale din Cluj „ca ceva demn de remarcat” că dintre cele 97 de societăți pe acții de pe teritoriul acelei camere una: „*Vlădeasa*”, banca românească din B.-Huedin* a plătit acționarilor săi pe 1907 o dividendă de 27 $\frac{1}{2}$ %!

Nu suntem în poziție a controla, dacă de fapt se susține aceasta în raportul camerei din Cluj, dar știrea în forma aceasta este inexactă și ținem a o rectifica. Circa 27 $\frac{1}{2}$ % este *rentabilitatea* capitalului soc. de K 120,000 și nu dividendă, care a fost în 1907, ca și în anul precedent, numai de 7% în total K 8400—, iar restul până la profitul de K 32,831— s'a împărțit la Fondul de rezervă, de penziuni, scopuri culturale-filantropice (K 2683—) și tantieme.

În interesul bunei reputații a băncilor noastre credem că ar fi conștient, ca direcțiunea „*Vlădesei*” să atragă atențiunea camerei asupra cifrei neexacte publicată în raport.

S u m a r.

Un institut de asigurare românesc. — Însemnătatea expozițiilor îndeosebi a celor economice. — Explicarea novelei legii execuționale. — *Revista financiară*: Situațiunea — *Agricultura*: Producțiunea universală de cereale. — *Invățământ*: Școala gr. cat. pentru învățării de meserie și negustorie din Blaj. — *Cronică*: Curs pentru afaceri de asigurare, 27 $\frac{1}{2}$ % dividendă la o bancă românească?.

Publicare.

Conform §-ului 10 din statutele subsemnatului institut aducem la cunoștință, că proprietarii acțiunilor cu Nrii 8354, 8355 și 11584 nici după 6 săptămâni socotite dela publicarea ultimă, făcută în zierele oficiale ale institutului nostru, nu au plătit prețul acțiunilor, deci titli provizori, respective dreptul de optare insinuat, referitor la acțiunile cu Nrii de mai sus, prin aceasta se declară de anulat.

Sibiiu, în 18 Septembrie 1908.

*Direcțiunea Institutului
de credit și de economii
„ALBINA”.*

Nr. 133 [1—1]

„**CODREANA**”, institut de credit și economii în Băsești.

CONCURS.

Direcțiunea inst. de credit și economii „*Codreana*” societate pe acții din *Băsești* (com. *Szilágy*) publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** dotat cu salariu anual de K 800.

Concurenții să-și trimită ofertele cel mult până în 22 a. lunei curente st. n. la direcțiunea institutului, având să dovedească cu atestate în regulă: că au absolvat vre-o școală comercială superioară, și că posedă, pe lângă limba maternă română, limba maghiară și germană în vorbire și scriere. Postul este a se ocupa după alegerea concurentului, numai decât.

Băsești, la 5 Septembrie 1908.

Nr. 131 (2—2).

Direcțiunea.

„**AGRICOLA**”, Hunedoara-Vajdahunyad.

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Octombrie st. n. a postului de **contabil** retribuit cu un salariu anual de **1600 coroane**, tantiemă statutară și dreptul la fondul de penziuni, după împlinirea unui an de probă în serviciul institutului.

Se cere dovedirea prin acte că petentul a absolvat o școală comercială și că are praxă în afaceri de bancă. Cunoștința de limbi e socotită ca o preferință. Rugărilor instruite cu acte să se adreseze la subscrișa:

Nr. 132 (2—2)

Direcțiunea a „Agricolei”.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (38—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea hipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.